บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อบรรยายประสบการณ์ของบิดามารดาในการลงนามยินยอมให้บุตรรับการทำหัตถการ โดยศึกษาในประเด็นของประสบการณ์ของการลงนามยินยอมให้บุตรรับการรักษา ผลของการลงนามยินยอมให้บุตรรับการรักษา และความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการลงนามยินยอมให้บุตรรับการรักษา ประยุกต์วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ผู้ให้ข้อมูลและสถานที่ศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ บิดามารดาของเด็กป่วยอายุแรกเกิดถึง 18 ปี ที่เข้ารับการรักษา ณ ตึกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลศูนย์แห่งหนึ่ง เขตภาคตะวันออก การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลเป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. เป็นบิดาหรือมารดาของเด็กป่วยที่ได้รับการทำหัตถการ
2. ยินยอมและให้ความร่วมมือในการทำวิจัย
3. สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้

สถานที่ศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ในการศึกษา ณ ตึกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลศูนย์แห่งหนึ่ง ในเขตภาคตะวันออก มีขนาด 733 เตียง เป็นหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมสามัญจำนวน 90 เตียง ประกอบด้วยตึกกุมารเวชกรรม 1, ตึกกุมารเวชกรรม 2 และตึกกุมารเวชกรรม 4 โดยรับรักษาผู้ป่วยเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 15 ปีบบริบูรณ์ ที่เจ็บป่วยด้วยโรคต่าง ๆ เช่น โรคมะเร็ง ชักจากภาวะไข้สูง เยื่อหุ้มสมองอักเสบ เป็นต้น และมีจำนวนการทำหัตถการในเด็กมากกว่า 50 ราย ต่อเดือน เด็กป่วยที่เป็นบุตรของผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ เด็กได้รับการเจาะไขกระดูก การเจาะหลัง และการเจาะกระหม่อม

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้นจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ผ่านการเรียนวิชาวิจัยทางการพยาบาลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งมีการฝึกปฏิบัติจริงโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตและการบันทึก รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเวลา 15 ชั่วโมง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมีประสบการณ์ในด้านการพยาบาลเด็กโดยปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยเด็ก โรงพยาบาลชุมชน เป็นระยะเวลา 12 ปี และได้ฝึกปฏิบัติในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 2 ราย ภายใต้การให้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของบิดามารดา ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเด็ก อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ที่อยู่อาศัย อาชีพ และบทบาทในครอบครัว (ดังภาคผนวก ค)

2.2 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กป่วย ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเพศ ลำดับของการเป็นบุตร อายุ ระดับการศึกษา หัตถการที่ได้รับ วันที่ได้รับการทำหัตถการ และวันสัมภาษณ์นับจากวันที่ได้รับการทำหัตถการ (ดังภาคผนวก ง)

2.3 แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับประสบการณ์ในการลงนามยินยอมให้บุตรรับการทำหัตถการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างแนวคำถามขึ้นเองจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยลักษณะของแนวคำถามเป็นคำถามปลายเปิดและไม่เป็นคำถามนำ ใช้ภาษาและคำถามที่เข้าใจง่าย (ดังภาคผนวก จ)

2.4 แบบบันทึกภาคสนาม (Field note) ใช้บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีภายหลังการสัมภาษณ์สิ้นสุดลง เพื่อบันทึกสถานการณ์ที่สังเกตได้ก่อน ขณะ และหลังการสัมภาษณ์ รวมทั้งสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกต่างๆ สีหน้า ท่าทาง การปฏิบัติตัว และสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้ให้ข้อมูล (ดังภาคผนวก ฉ)

2.5 แบบบันทึกการสะท้อนคิดของผู้วิจัย ใช้บันทึกเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก ความพร้อมของผู้วิจัยที่เกิดขึ้นต่อกระบวนการวิจัย (ดังภาคผนวก ช)

2.6 แบบบันทึกถอดความจากเทปบันทึกเสียงและการให้รหัสเบื้องต้น (ดังภาคผนวก ซ)

2.7 เครื่องบันทึกเสียง ยี่ห้อ Eye-on รุ่น IM-126A

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแนวคำถามของการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพยาบาลเด็ก 1 ท่าน (ดังภาคผนวก ก) แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้เพื่อทดสอบความครอบคลุม ความชัดเจนและ ความเข้าใจของคำถาม ความต่อเนื่องของเนื้อหา และการตอบสนองของผู้ให้ข้อมูล โดยทดลองสัมภาษณ์บิดามารดาที่มีคุณสมบัติและประสบการณ์เหมือนกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยจำนวน 2 ราย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และพัฒนาทักษะในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของผู้วิจัย ภายใต้การตรวจสอบ แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

การพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล ตั้งแต่เริ่มกระบวนการเก็บข้อมูลจนถึงการนำเสนอผลงาน โดยผู้วิจัยแนะนำตนเองว่าเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความประสงค์ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ของบิดามารดาในการลงนามยินยอมให้บุตรรับการรักษาโดยการทำหัตถการ อธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอน ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากผลการวิจัยต่อตนเองและส่วนรวม การขออนุญาตบันทึกเสียงการสนทนาและการเก็บรักษาข้อมูลที่ได้เป็นความลับ อธิบายถึงสิทธิของผู้ให้ข้อมูลว่า หากในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งผู้ให้ข้อมูลไม่พร้อม หรือต้องการออกจากการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิ์ที่จะออกจากการวิจัยได้โดยไม่ต้องบอกเหตุผลแก่ผู้วิจัยตลอดเวลา การตัดสินใจไม่มีผลต่อการบริการด้านสุขภาพที่ผู้ป่วยได้รับ ผู้ให้ข้อมูลมีเวลาทบทวนการตัดสินใจและถามข้อข้องใจก่อนที่จะตอบคำถาม ในระหว่างการสัมภาษณ์มีสิทธิที่จะปฏิเสธการตอบคำถามที่ไม่ประสงค์จะตอบ หรือหากคำถามใดทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีความรู้สึกอึดอัดไม่สบายใจผู้วิจัยจะยุติการสนทนาทันที การอภิปรายหรือเผยแพร่ข้อมูลจะกระทำในภาพรวมและเสนอเชิงวิชาการ โดยไม่มีการเปิดเผยชื่อ และจะไม่ส่งผลกระทบใด ๆ ที่เสียหายต่อการรับบริการของผู้ป่วยและผู้ให้ข้อมูล ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยมีการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ล่วงหน้า โดยไม่รบกวนกิจกรรมประจำวันของผู้ให้ข้อมูล หากมีเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นระหว่างดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยจะพิจารณายุติการสัมภาษณ์ และให้การช่วยเหลือในเบื้องต้น หากเกินกำลังความสามารถของผู้วิจัยจะมีการส่งต่อไปยังเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย พิจารณาให้การช่วยเหลือต่อไป เมื่อผู้ให้ข้อมูลยินดีให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยจะขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลได้ลงนามยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (ดังภาคผนวก ข) ที่เตรียมไว้ก่อนที่จะดำเนินการวิจัย

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์แห่งหนึ่ง เขตภาคตะวันออก เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลและหัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย แจ้งรายละเอียดและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมงานวิจัย

3. ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพกับเจ้าหน้าที่ของหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม เพื่อความร่วมมือในการติดต่อประสานงาน และสร้างสัมพันธภาพผู้ให้ข้อมูลตั้งแต่ระยะเริ่มแรกไปจนสิ้นสุดการสัมภาษณ์ โดยแต่งกายสุภาพไม่ใช้เครื่องแบบพยาบาล แสดงกิริยาท่าทางที่เป็นกันเอง ใช้คำพูดที่เข้าใจง่ายและเป็นผู้ฟังที่ดี

4. โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นบิดาหรือมารดาของเด็กป่วยที่ได้รับการทำหัตถการ คือ การเจาะไขกระดูก การเจาะหลัง และการเจาะกระหม่อม ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามที่กำหนดไว้

4.2 อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งให้ผู้ให้ข้อมูลเซ็นยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรในการเข้าร่วมโครงการวิจัย

4.3 สร้างสัมพันธภาพกับผู้ให้ข้อมูลและเด็กป่วยจนเกิดความไว้วางใจ โดยคำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล และพัฒนาการมีสัมพันธภาพที่ดีอย่างต่อเนื่อง

4.4 รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ดังนี้

4.4.1 ใช้แบบสอบถามส่วนบุคคล และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ตามแนวคำถาม มีการสนทนาอย่างมีเป้าหมายมีความเฉพาะกับข้อมูลพร้อมเชื่อมโยงเข้าสู่ประเด็น โดยก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเสียงการสนทนาคำสัมภาษณ์ทุกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน เมื่อสัมภาษณ์เสร็จในแต่ละครั้งผู้วิจัยสรุปประเด็นสำคัญให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้อง และจดบันทึกภาคสนาม หลังจากนั้นนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ไปถอดเทปคำต่อคำ ประโยคต่อประโยคทันทีเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและทราบข้อบกพร่องหรือข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนเพื่อวางแผนนัดสัมภาษณ์ในครั้งต่อไป

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

4.4.2 สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจนข้อมูลที่ได้รับอิ่มตัว รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูล 10 ราย โดยสัมภาษณ์รายละ 2 ครั้ง เวลาในการสัมภาษณ์เฉลี่ย 50 นาที โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ครบถ้วน และความครอบคลุมของข้อมูล ในสถานที่ที่จัดไว้อย่างเป็นสัดส่วนของบริเวณหอผู้ป่วย

4.4.3 เมื่อเสร็จสิ้นการให้สัมภาษณ์และ ผู้วิจัยเน้นผู้ให้ข้อมูลให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ทบทวนการพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือและกล่าวคำอำลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยกระทำไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล ในแต่ละวันหลังจากรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยถอดเทป และบันทึกข้อมูลตัวอย่างละเอียด ในการจัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) (สุภางค์ จันทวานิช, 2540) ดังนี้

1. จัดแฟ้ม โดยการแยกแยะและจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่มีลักษณะเชิงบรรยาย ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์

2. ลงรหัสข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาลงรหัสเพื่อการประมวลข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล

3. แยกประเภทหรือจัดหมวดหมู่ของข้อมูล โดยการนำรหัสข้อมูลทั้งหมดที่มีอยู่มารวบรวมจัดหมวดหมู่แยกประเภทเป็นหัวข้อย่อย ซึ่งข้อมูลในแต่ละหัวข้อย่อยนี้ได้จากประโยค วลี จากการบันทึกแถบเสียงและการบันทึกภาคสนาม มีความสอดคล้องกันในด้านความหมาย ถ้ามีข้อมูลที่เกิดขึ้นใหม่สามารถเพิ่มเป็นหมวดหมู่ใหม่ได้

4. สร้างหรือพัฒนาแนวเรื่อง หลังจากรวบรวมข้อมูลและลงรหัสข้อมูลครั้งสุดท้ายแล้ว ผู้วิจัยทบทวนข้อมูลและรหัสทั้งหมดอีกครั้ง และวางแผนใช้ข้อมูลและรหัสส่วนใดสำหรับหัวข้อใดเพื่อพัฒนาไปสู่แนวเรื่องหรือหัวข้อ ซึ่งช่วยกำหนดขอบข่ายของรหัสและข้อมูลที่นำเสนอในรายงานวิจัย เพื่อช่วยให้ผู้วิจัยสามารถตรวจสอบได้ว่าข้อมูลและรหัสที่ใช้ตอบปัญหาของการวิจัยและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

5. แก้ไขโครงร่างและแนวเรื่อง โดยตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแนวเรื่องและแก้ไขให้ชัดเจน แล้วสรุปเป็นผลของการศึกษาวิจัย

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ความน่าเชื่อถือของงานวิจัย

ผู้วิจัยคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของงานวิจัยตลอดกระบวนการวิจัย จึงได้สร้างความน่าเชื่อถือของงานวิจัยตามแนวทางการสร้างความน่าเชื่อถือของ ลินคอน และกูบา (Lincoln & Guba, 1985) ดังนี้

1. ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Credibility) ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความจริงที่ค้นพบ โดยใช้เทคนิคที่เพิ่มความน่าเชื่อถือด้วยการเข้าไปอยู่ในหน่วยบริการ มีการสังเกตอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างสัมพันธภาพ และความไว้วางใจระหว่างผู้ให้ข้อมูลและผู้วิจัย โดย

1.1 ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพโดยการแนะนำตัวกับผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นบิดามารดาที่มีประสบการณ์ในการลงนามยินยอมให้บุตรเข้ารับการรักษาโดยการทำหัตถการ โดยการพูดคุยด้วยท่าทีที่เป็นมิตรและห่วงใย พร้อมทั้งติดตามเยี่ยมอาการของเด็กป่วยตลอดระยะเวลาที่เข้ารับการรักษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความไว้วางใจแล้วจึงขออนุญาตในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

1.2 ตรวจสอบความตรงของข้อมูล ด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การบันทึกภาคสนาม และการใช้ข้อมูลจากแฟ้มประวัติของผู้ป่วย

1.3 ใช้การสะท้อนคิดของผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบความคิด ความรู้สึก ความพร้อมของผู้วิจัยต่อกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจดบันทึกถึงสถานการณ์ต่างๆ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นตลอดกระบวนการวิจัย เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขในการเก็บข้อมูลแต่ละครั้ง โดยผู้วิจัย ไม่ได้สรุปหรือตีความขึ้นเอง และข้อค้นพบที่ได้จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยนำมาจากคำสำคัญที่ได้จากข้อมูลการ สัมภาษณ์

1.4 การให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบข้อมูล (Member Checking) ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ได้บันทึกเทป แล้วนำมาถอดข้อความคำต่อคำ โดยไม่มีการดัดแปลงข้อความ หรือสรุปข้อความเอง ข้อความใดไม่ชัดเจนจะตรวจสอบความถูกต้องของข้อความอีกครั้งจากการฟังเทปซ้ำ และนำผลสรุปของข้อมูลไปให้ผู้ให้ข้อมูลยืนยันอีกครั้ง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 10 ราย มีความคิดเห็นตรงกับผลสรุปของข้อมูลที่นำเสนอ

1.5 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ มาสนทนาร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้คำแนะนำในประเด็นต่าง ๆ ของข้อค้นพบในการศึกษาครั้งนี้ (Peer Debrief) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของงานวิจัย เมื่อสิ้นสุดกระบวนการแล้วจึงนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัย

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

เชิงคุณภาพดังกล่าวโดยมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุง ได้แก่ การปรับแก้ประเด็นหลัก รวบรวมประเด็นย่อยที่มีเนื้อหาคล้ายกันปรับให้เป็นเรื่องเดียวกันเพื่อความกระชับของเนื้อหา การปรับเพิ่มและลดตัวอย่างคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล (Excerpt) ที่นำมาสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลบางหัวข้อให้มีความเหมาะสม แล้วผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

2. ความคงที่ (Dependability) ผู้วิจัยถอดเทปการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทุกรายร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาประเด็นสาระและประเด็นหลักที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยผ่านการพิจารณาของอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3. การนำไปใช้ (Transferability) ผู้วิจัยเขียนบรรยายลักษณะของสถานที่ศึกษา การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงของผู้ให้ข้อมูล ลักษณะข้อคำถามปลายเปิดที่ใช้ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้อย่างละเอียด เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้ได้กับสภาพแวดล้อมและบริบทที่คล้ายคลึงกัน

4. การยืนยันข้อมูล (Confirmability) ผู้วิจัยได้มีการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ตลอดการดำเนินการวิจัย เช่น เทปบันทึกเสียง แบบบันทึกที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล บันทึกภาคสนามและบันทึกส่วนตัวที่สะท้อนคิดในขณะการเก็บรวบรวมข้อมูล และเพื่อสามารถอ้างอิงแหล่งข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องซ้ำได้ตลอดเวลา รวมทั้งผู้วิจัยนำผลสรุปของข้อมูลที่ได้ไปให้ผู้ให้ข้อมูลยืนยันอีกครั้ง โดยผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดมีความคิดเห็นตรงกับผลสรุปของข้อมูลทั้งหมดที่นำเสนอ

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University